

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul VII nr.81

Septembrie 2004

Cuprins

<i>Tendințe generale</i>	- Evoluțiile principalilor indicatori în luna septembrie 2004	2
<i>Evoluția producției</i>	- Trend ascendent al producției în industrie și în construcții	3
<i>Stocuri</i>	- Intensificarea ritmului de absorbție a stocurilor de produse finite	5
<i>Factori care limitează producția</i>	- Cererea insuficientă constituie principalul factor perturbator al activității economice în industrie și construcții.....	7
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Continuarea tendinței de restrângere a personalului angajat	8
<i>Prețuri de producție</i>	- Atenuarea ritmului de creștere a prețurilor de producție.....	9
<i>Investiții</i>	- Estimări pozitive privind activitatea de investiții	10
<i>Profitabilitate</i>	- Evoluție pozitivă a ratei profitabilității.....	11
<i>Secțiune grafică – evoluții sectoriale</i>		12
<i>Precizări metodologice</i>		16

Evoluțiile principalilor indicatori în luna septembrie 2004

Conducătorii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură anticipează pentru luna septembrie 2004 o evoluție pozitivă a principalilor indicatori privind activitatea economică din industrie și construcții.

Astfel, se estimează că producția în industrie și în construcții își va menține trendul ascendent, fiind posibilă chiar o ușoară accelerare de ritm comparativ cu luna anterioară (soldul pozitiv al opiniilor¹ a crescut cu 4 puncte procentuale până la 37 la sută). Gradul mediu de utilizare a capacităților de producție se va menține constant (78 la sută).

Participanții la sondaj anticipează că în luna septembrie va avea loc o accelerare a ritmului de absorbție în economie a stocurilor de produse finite, soldul opiniilor exprimate în acest caz devenind negativ (de la +2 la sută la -10 la sută). Deși unele sectoare semnalează probleme legate de procesul de aprovizionare, stocurile de materii prime continuă să se situeze, în majoritatea ramurilor, la un nivel satisfăcător (conform opiniilor a circa 94 la sută dintre respondenți).#

Principalii factori care afectează desfășurarea normală a procesului de producție continuă să fie reprezentați de cererea internă insuficientă, blocajul financiar, lipsa materiilor prime, evoluția cursului de schimb și nivelul dobânzilor bancare.

Conform opiniilor managerilor intervievați, în luna septembrie, procesul de disponibilizări va crește în intensitate, soldul negativ al opiniilor majorându-se cu 4 puncte procentuale până la 22 la sută. Ponderea celor care anticipează o diminuare a efectivului de salariați s-a majorat de la 26 la sută la 29 la sută, iar ponderea respondenților care au în vedere suplimentarea forței de muncă angajate a scăzut de la 8 la sută la 7 la sută. Cea mai mare parte a respondenților (59 la sută față de 61 la sută în luna anterioară) prevăd menținerea efectivului de salariați la nivelul prezent.

Prețurile de producție se vor plasa în continuare pe un trend ascendent, fiind însă previzibilă o atenuare a ritmului de creștere, soldul pozitiv al opiniilor scăzând de la 28 la sută în luna august la 10 la sută în luna curentă. Evoluția acestui indicator va fi ascendentă în opinia a doar 23 la sută dintre participanții la sondaj (cu 6 puncte procentuale mai puțin decât în luna precedentă), iar ponderea celor care anticipează o scădere a prețurilor de producție a crescut la 12 la sută. Cea mai mare parte a participanților la sondaj (65 la sută) anticipează însă că nu vor opera, pentru moment, modificări ale prețurilor de producție.

Efortul investițional în industrie și construcții se menține la un nivel ridicat, la nivelul lunii septembrie anticipându-se o creștere în intensitate a acestui proces față de luna anterioară (soldul pozitiv al opiniilor s-a majorat de la 35 la 43 la sută). Dinamica ratei profitabilității se va menține în perioada analizată în spectrul pozitiv (soldul opiniilor: +21 la sută).

#####

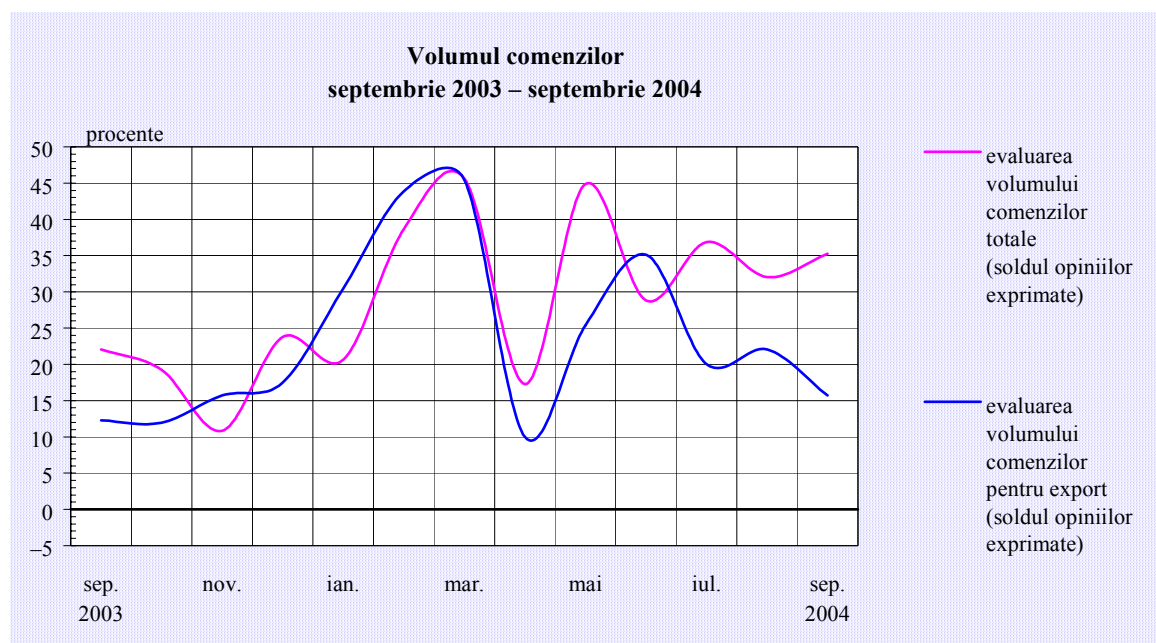
¹ Exprimă tendința indicatorului și se calculează ca diferență între ponderea opiniilor favorabile și cea a opiniilor nefavorabile.

Trend ascendent al producției în industrie și în construcții

În luna septembrie 2004, se apreciază că evoluția portofoliului de comenzi va fi pozitivă. Soldul pozitiv al opiniilor a crescut cu 3 puncte procentuale (de la 32 la sută la 35 la sută), în condițiile în care a scăzut numărul managerilor care apreciază scăderea volumului de comenzi (până la 7 la sută).

Evoluții	Aug. 2004	Sep. 2004
Producția	↗	↗
Comenzi noi - total, din care:	↗	↗
Comenzi noi pentru export	↗	↗
Gradul de utilizare a capacităților de producție	78,3%	78,4%

Sectoarele economice în care se anticipează o dinamică accentuată a volumului de comenzi (ponderi favorabile cuprinse între 54 și 96 la sută) sunt: mașini și echipamente, echipamente și aparate electrice, materiale de construcții, industria sticlei, porțelanului și faianței, industria chimică și a fibrelor sintetice și artificiale, prelucrarea cauciucului și a maselor plastice, metalurgie, construcții metalice și produse din metal, industria mijloacelor de transport, precum și industria de edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporturi.

*Creșterea
portofoliului
de comenzi*

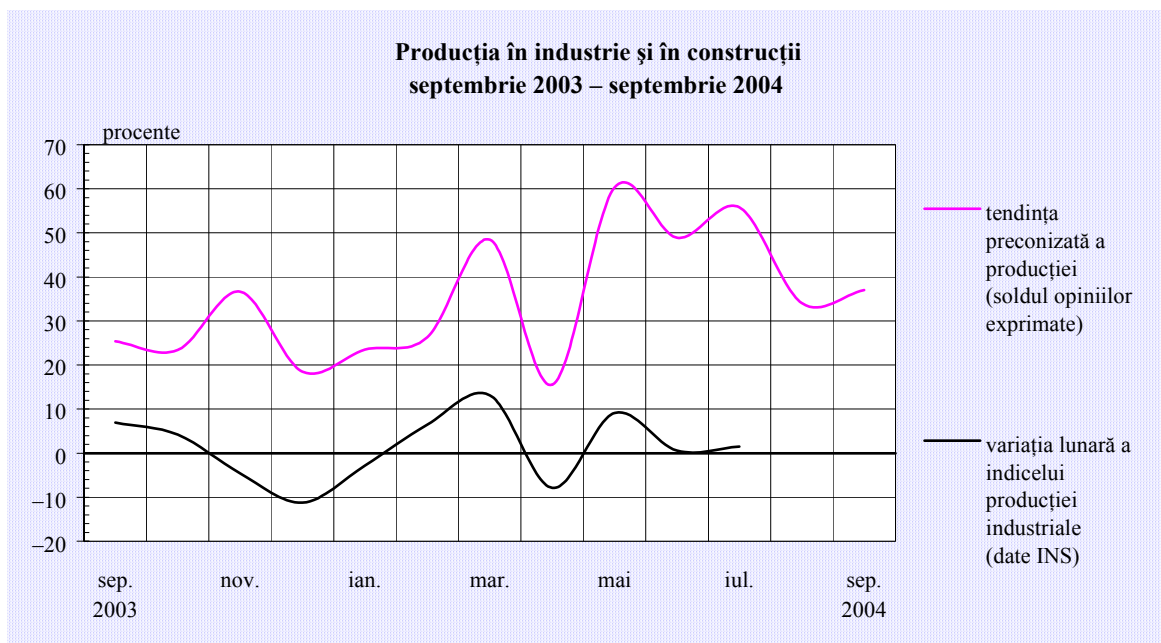
#

Scăderea volumului de comenzi este semnalată doar de sectorul de producție a mijloacelor de tehnică de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie (sold negativ al opiniilor de 35 la sută).

La nivelul lunii septembrie, estimările privind tendința portofoliului de comenzi pentru export au rămas în spectru pozitiv, deși s-a înregistrat o majorare a ponderii participanților la sondaj

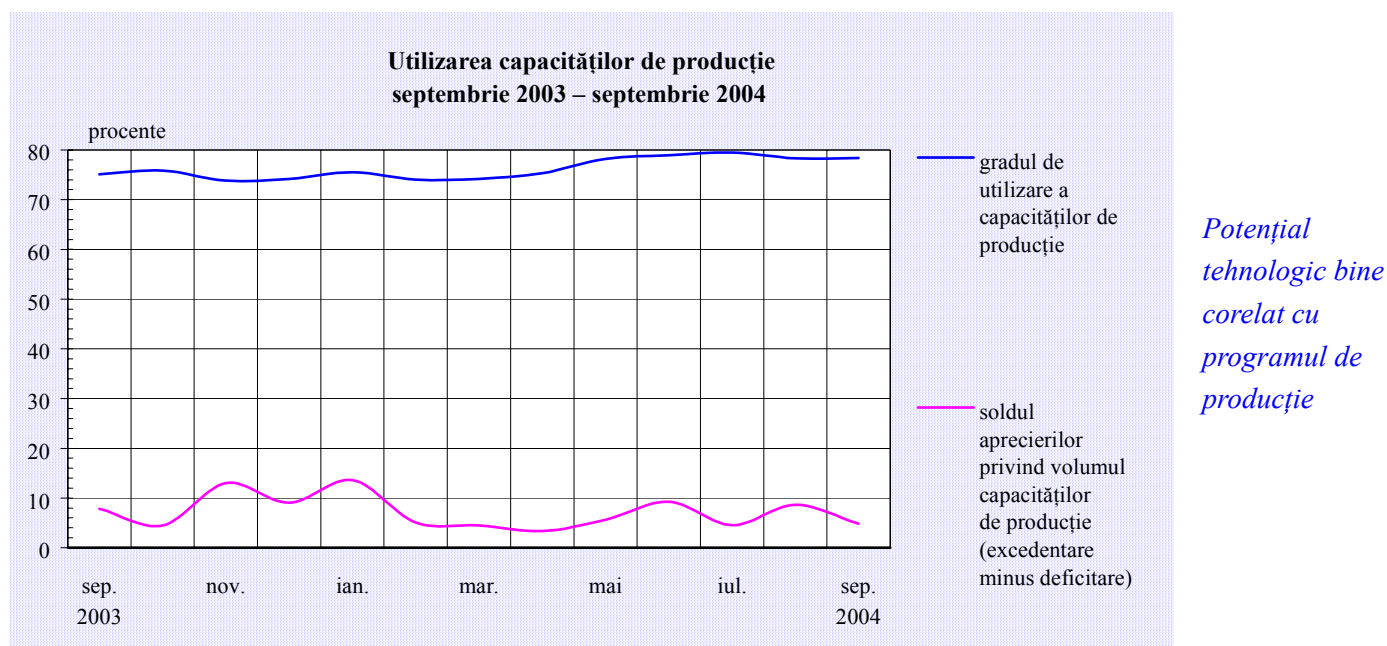
care au anticipat o evoluție negativă a cererii externe (de la 7 la sută în luna anterioară la 14 la sută în luna curentă). Numărul celor care au exprimat opinii potrivit cărora volumul de comenzi externe va fi ascendent a rămas constant (29 la sută), iar estimările privind menținerea volumului de comenzi externe la nivelul lunii anterioare au scăzut cu 6 puncte procentuale. De un număr mai mare de comenzi pentru export vor beneficia în special industria chimică, metalurgia, construcțiile metalice și produse din metal, precum și industria de edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporturi (solduri pozitive ale opiniilor cuprinse între 53 la sută și 93 la sută). Diminuarea cererii externe este semnalată de agenți economici din industria extractivă, industria mijloacelor de tehnică de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie și din industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari (soldurile negative variază între 52 la sută și 10 la sută).

Intensificarea ritmului de creștere a producției în industrie și în construcții

Soldul pozitiv al opiniilor exprimate în cazul tendinței producției în industrie și construcții s-a majorat ușor în luna septembrie (de la 34 la sută la 37 la sută), reflectând o posibilă intensificare a ritmurilor de creștere a realizărilor din aceste sectoare. Procentul participanților la sondaj care consideră că producția realizată în luna septembrie va fi mai mare decât cea din luna precedentă a crescut de la 44 la sută la 50 la sută.

Soldurile opiniilor sunt semnificativ pozitive în industria chimică, a fibrelor sintetice și artificiale, prelucrarea cauciucului și a maselor plastice, în industria metalurgică, a mijloacelor de transport, în industria de edituri și poligrafie și în cea de producție a mijloacelor tehnicii de calcul și de birou (valori cuprinse între 56 și 100 la sută), indicând consolidarea trendului ascendent al realizărilor acestor ramurii; scăderea producției este anticipată în industria alimentară unde 37 la sută dintre respondenți au anticipat evoluții negative.

În luna septembrie 2004, se anticipează menținerea constantă a gradului de utilizare a capacității de producție (78 la sută). Cele mai ridicate valori ale gradului de utilizare (între 83 și 87 la sută) au fost semnalate în industria de prelucrare a lemnului și mobilier, în industria textilă, în industria materialelor de construcții și a sticlei, în chimică și în cea extractivă.

Circa 87 la sută dintre participanții la sondaj anticipează pentru luna septembrie o bună corelare între potențialul tehnologic și programul de producție (+2 puncte procentuale față de luna anterioară). În condițiile în care ponderea managerilor care estimează capacități de producție excedentare s-a redus cu un punct procentual, iar ponderea celor care reclamă insuficiența capacităților de producție a crescut cu 3 puncte procentuale, s-a produs o diminuare a soldului pozitiv față de luna anterioară (-4 puncte procentuale) până la aproximativ 5 la sută. Singura ramură industrială care invocă insuficiența capacităților de producție este cea de prelucrare a petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari (sold negativ de 16 la sută). Capacități de producție excedentare sunt semnalate în construcții, în industria de producție a mijloacelor de transport și în industria de mașini, echipamente și aparate electrice (solduri ale opiniilor cuprinse între +17 la sută și +31 la sută).

Stocuri

Intensificarea ritmului de absorbție a stocurilor de produse finite

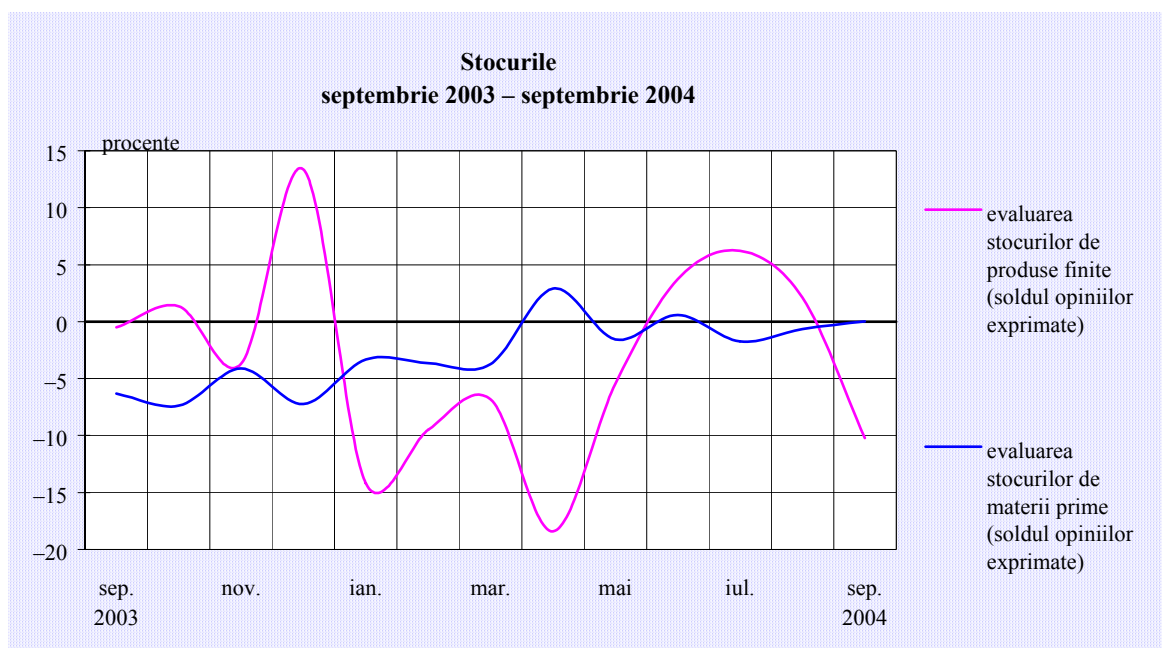
Comparativ cu luna anterioară, în luna septembrie a crescut numărul managerilor care estimează o intensificare a absorbției stocurilor de produse finite. Pe fondul creșterii cu 8 puncte procentuale (până la 25 la sută) a ponderii participanților la sondaj care estimează că se va produce o diminuare a stocurilor de produse finite și al scăderii cu 4 puncte procentuale a celor

care prevăd majorarea acestora, soldul opiniilor a coborât semnificativ în spectrul negativ (-10 la sută). O parte însemnată a participanților la sondaj (56 la sută) anticipează o evoluție constantă a stocului de produse finite.

Evoluții	Aug. 2004	Sep. 2004
Stocurile de produse finite	↗	↘
Stocurile de materii prime	↘	↗

Scăderea stocurilor de produse finite este semnalată, în principal, în industria metalurgică, industria materialelor de construcții, a sticlei, porțelanului și faianței și în cea de prelucrare a petrolului și cea extractivă (solduri negative ale opiniilor care variază între 13 la sută și 78 la sută). Posibile acumulări de stocuri sunt indicate de participanții la sondaj din industria mijloacelor de transport și în producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă (solduri pozitive ale opiniilor de 45 și respectiv 56 la sută).

*Creșterea
absorbției
stocurilor de
produse finite*

În ceea ce privește stocurile de materii prime se observă o creștere a ponderii participanților la sondaj care apreciază că dispun de un nivel suficient al acestora (+2 puncte procentuale până la 95 la sută).

Comparativ cu luna anterioară, se remarcă, de asemenea, scăderea proporției celor care reclamă dificultăți în aprovizionarea cu materii prime (-1 punct procentual, până la nivelul de 3 la sută), în timp ce ponderea participanților la sondaj care susțin că dispun de stocuri peste nivelul necesar a scăzut ușor (până la 2 la sută). Opinii referitoare la insuficiența stocurilor de materii prime provin din industria de prelucrare a lemnului, celuloză, hârtie și carton și mobilier (sold negativ al opiniilor de 7 la sută).

*Factori care
limitează
producția*

Cererea insuficientă rămâne principalul factor perturbator al activității economice în industrie și construcții

Pentru luna septembrie 2004, circa 30 la sută dintre managerii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură invocă nivelul insuficient al cererii ca principală cauză a limitării producției industriale și de construcții. Portofoliul de comenzi este considerat suboptimal de toți operatorii din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou și de 67 la sută din operatorii din industria mijloacelor de transport.

Circa 26 la sută dintre participanții la sondaj estimează că blocajul financiar rămâne și pentru luna septembrie unul dintre principalii factori care afectează procesul de producție din industrie și construcții. Problemele de solvabilitate și plățile restante sunt reclamate de toți operatorii participanți la sondaj din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou și de majoritatea operatorilor din industria chimică.

Un alt factor cu impact negativ asupra activității industriale îl reprezintă disfuncționalitățile în procesul de aprovizionare cu materii prime. Acest fenomen este considerat perturbator în special de către operatorii din industria mijloacelor de tehnică de calcul și de birou și din industria de prelucrare a petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari.

Circa 16 la sută dintre participanții la sondaj consideră deprecierea monedei naționale ca fiind principala constrângere cu care se confruntă în desfășurarea activității de producție. Efectele acesteia sunt mai puternic resimțite în industria chimică și a fibrelor sintetice și artificiale, prelucrarea cauciucului și a maselor plastice, în industria alimentară și a băuturilor, precum și în cea de prelucrare a petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari (procente cuprinse între 25 la sută și 56 la sută).

Ratele dobânzilor practicate de bănci în relația cu clienții nebancari sunt considerate în luna curentă ca principal factor restrictiv în finanțarea procesului de producție și a investițiilor de circa 13 la sută dintre respondenți. Agenții economici care au exprimat astfel de opinii provin în special din industria mijloacelor de tehnică de calcul și de birou (68 la sută) și din industria chimică (48 la sută).

Utilizarea
forței de muncă

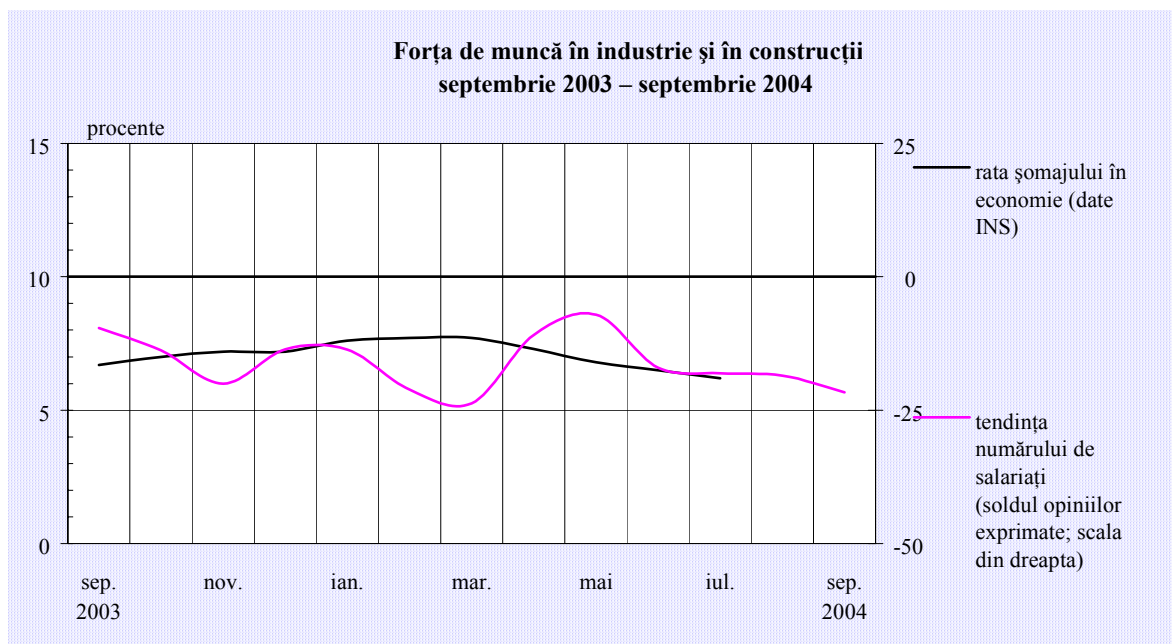
Continuarea tendinței de restrângere a personalului angajat

În luna septembrie, anticipațiile privind reducerea forței de muncă ocupate în industrie și construcții s-au accentuat, soldul negativ al opiniilor amplificându-se cu 4 puncte procentuale, până la 22 la sută. Ponderea respondenților care prevăd o tendință constantă a evoluției forței de muncă a continuat să scadă (-2 puncte procentuale, până la 59 la sută) pe fondul creșterii procentajului celor care estimează noi disponibilizări (cu 3 puncte procentuale) și al scăderii proporției celor care preconizează extinderea efectivului de salariați (cu 1 punct procentual).

Reducerea de personal sunt anticipate, în principal, în industria mijloacelor de transport, în industria extractivă, în cea de prelucrare a petrolului, în industria materialelor de construcții, a sticlei, porțelanului și faianței (solduri negative cuprinse între 63 și 31 la sută).

Valori pozitive mai consistente ale soldului opiniilor se înregistrează în industria de edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporturi (94 la sută), în industria energetică (42 la sută) și în construcții (22 la sută).

*Tendință de
scădere a
personalului
angajat*

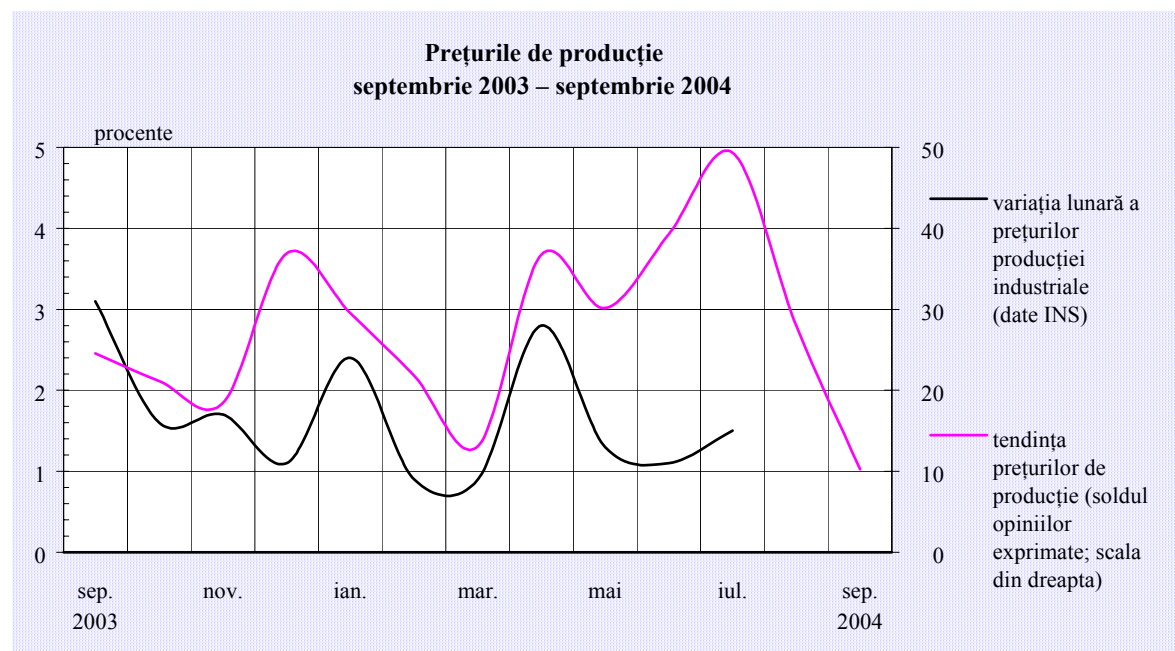
Atenuarea ritmului de creștere a prețurilor de producție

Prețuri de
producție

În luna septembrie 2004, este probabilă reducerea în continuare a ritmului de creștere a prețurilor de producție, soldul pozitiv al opiniilor diminuându-se sensibil (de la 28 la sută la 10 la sută). Ponderea agenților economici care preconizează un trend ascendent al acestui indicator s-a redus cu 6 puncte procentuale comparativ cu luna anterioară (până la nivelul de 23 la sută), constatându-se în același timp o creștere substanțială (cu 11 puncte procentuale, până la 13 la sută) a ponderii respondenților care anticipează reducerea prețurilor de desfăcere. Prețuri de producție stabile prevăd 65 la sută dintre participanții la sondaj, proporție cu 4 puncte procentuale mai redusă decât cea din luna anterioară.

Opiniile care indică stabilitatea prețurilor de producție sunt predominante în industria mijloacelor tehnicii de calcul și de birou, în edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport, în industria extractivă și energetică, în industria de mașini și echipamente, în cea de echipamente și aparate electrice, în industria textilă și a produselor textile și în industria de prelucrare a lemnului (procente de peste 80 la sută). Semnale de creștere a prețurilor provin, în special, din industria chimică și din cea de prelucrare a petrolului, ponderile celor care au răspuns în acest sens fiind de 56 la sută și respectiv 45 la sută.

Aprecierile favorabile scăderii prețurilor de producție dețin ponderi semnificative în industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal (50 la sută dintre respondenți) și în cea de prelucrare a petrolului (10 la sută dintre respondenți).

Reducerea
ritmului de
creștere a
prețurilor de
producție

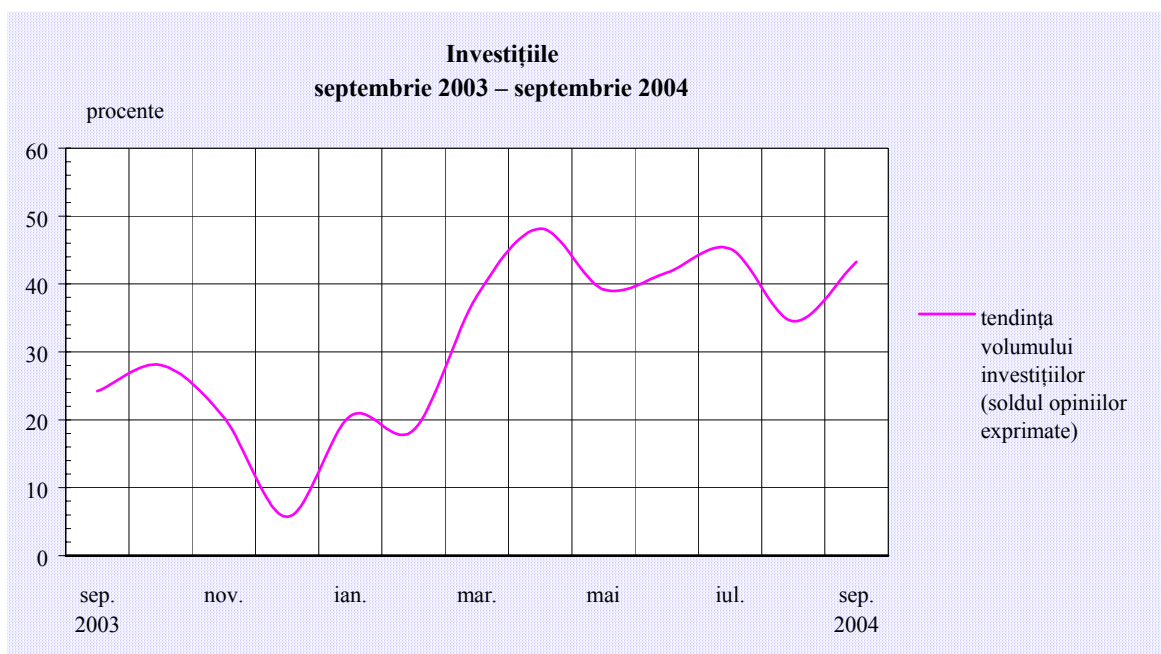
Investiții

Estimări pozitive privind activitatea de investiții

Pentru luna septembrie 2004, majoritatea managerilor intervievați apreciază că volumul investițiilor va avea un trend ascendent (47 la sută) sau că acesta se va menține constant (47 la sută). Față de luna anterioară se poate observa o creștere cu 4 puncte procentuale a ponderii estimărilor pozitive și o scădere cu 4 puncte procentuale a celor nefavorabile. În aceste condiții, soldul pozitiv al opiniilor s-a majorat până la nivelul de 43 la sută.

Accelerarea procesului investițional este anticipată în industria mijloacelor de transport, în metalurgie, construcții metalice și produse din metal și în industria extractivă, ponderea agenților economici care s-au exprimat în acest sens variind între 67 la sută și 52 la sută.

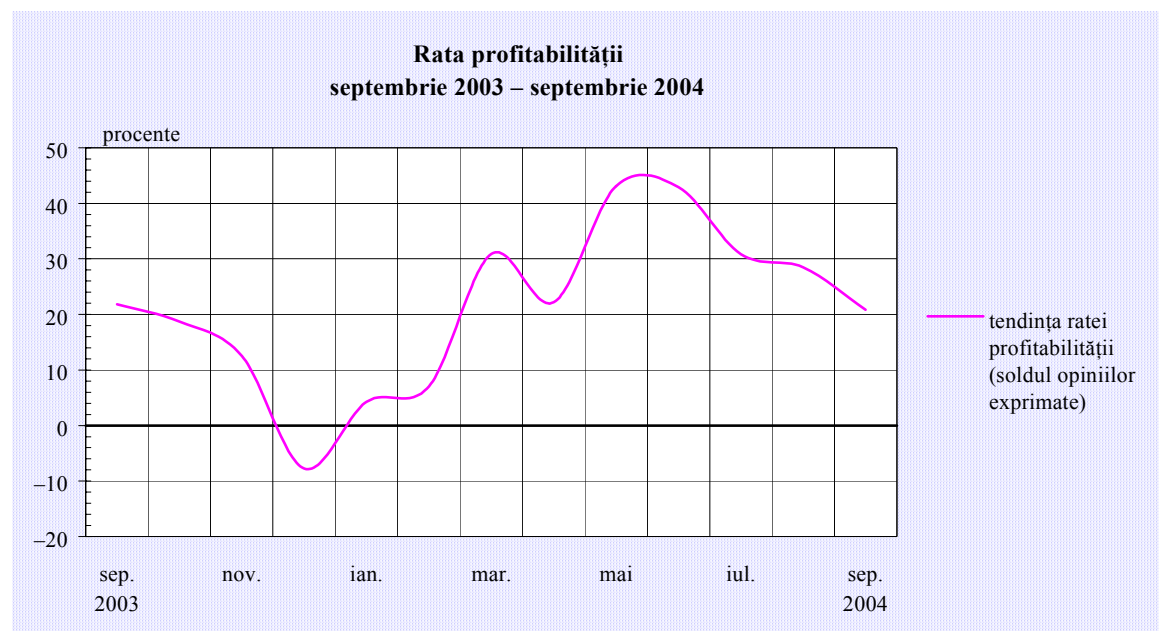
Evoluție pozitivă a activității de investiții

Industria mijloacelor de tehnică de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie continuă să fie și la nivelul lunii septembrie ramura cu cele mai multe opinii nefavorabile referitoare la evoluția investițiilor, concretizate într-un sold negativ al opiniilor de 68 la sută.

Evoluție pozitivă a ratei profitabilității

În luna septembrie, dinamica ratei profitabilității este posibil să se atenueze ușor, soldul pozitiv al opiniilor scăzând până la 21 la sută (cu 7 puncte procentuale), cel mai scăzut nivel din ultimele 7 luni. Ponderea agenților economici care anticipează un trend ascendent al ratei profitabilității a scăzut de la 34 la sută în luna august la 25 la sută în luna septembrie. Rata profitabilității va avea o evoluție constantă în opinia a 64 la sută dintre respondenți (+11 puncte procentuale față de luna anterioară). Similar lunii august a continuat să scadă numărul ramurilor industriale în care operatorii estimează îmbunătățirea ratei profitabilității în proporții de peste 50 la sută. Creșterea profitabilității se prefigurează, în principal, în ramuri precum industria energetică și cea chimică (solduri ale opiniilor de +52 la sută și respectiv +49 la sută).

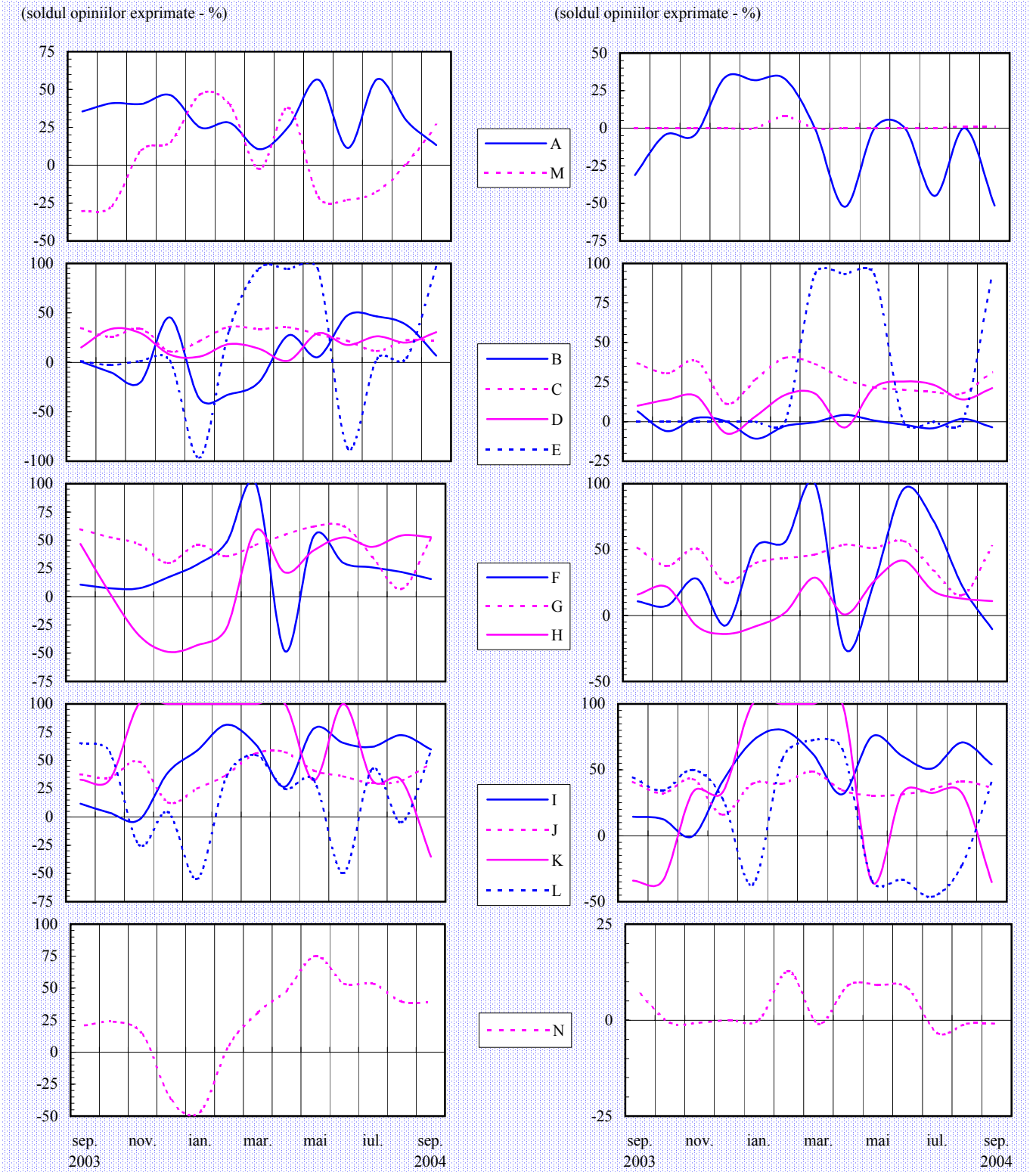

Creșterea ratei profitabilității

Diminuări ale ratei profitabilității sunt semnalate în industria mijloacelor de tehnică de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie (sold negativ al opiniilor de 68 la sută).

Evaluarea volumului comenzilor totale

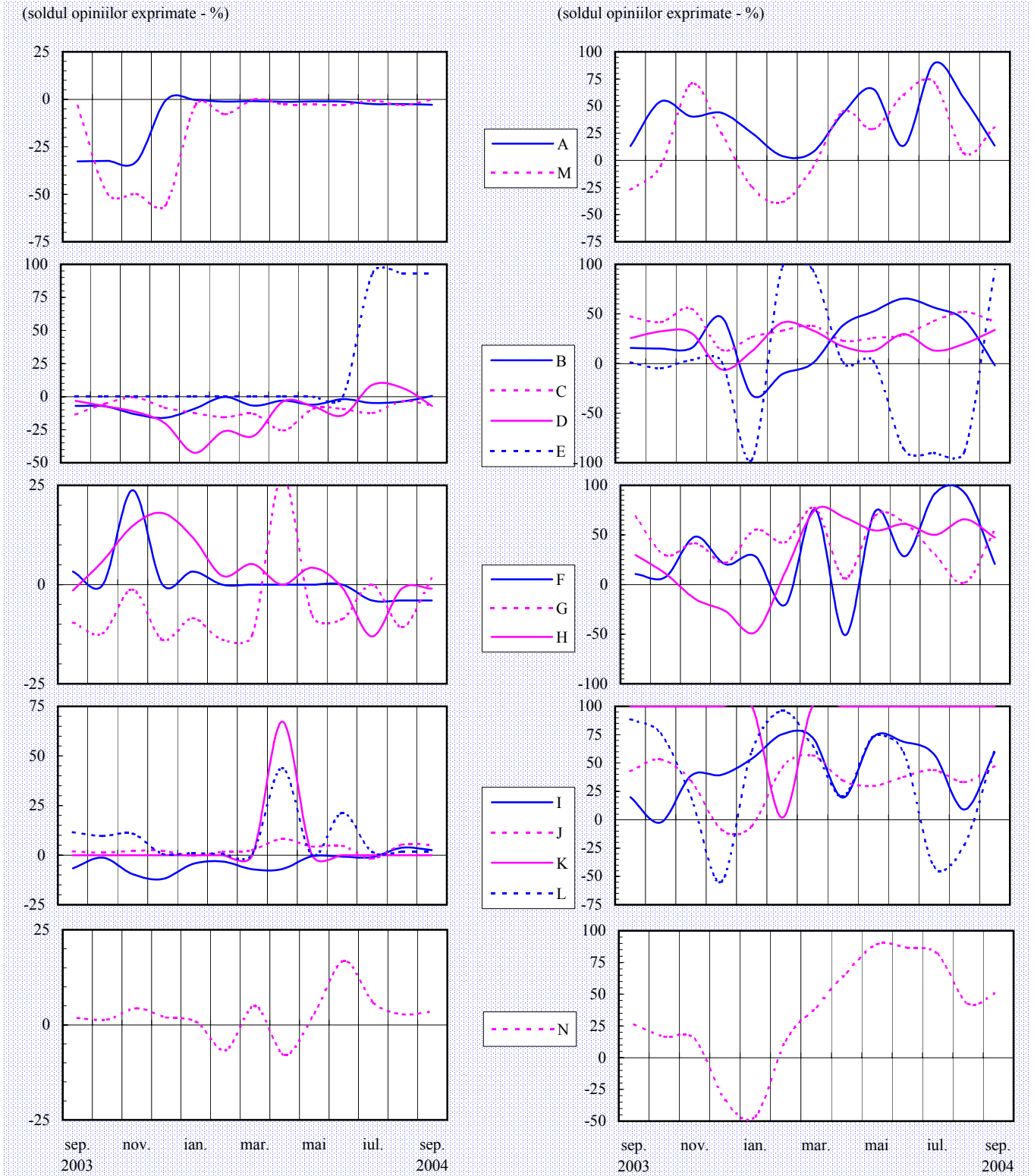
Evaluarea volumului comenzilor pentru export

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea stocurilor de materii prime

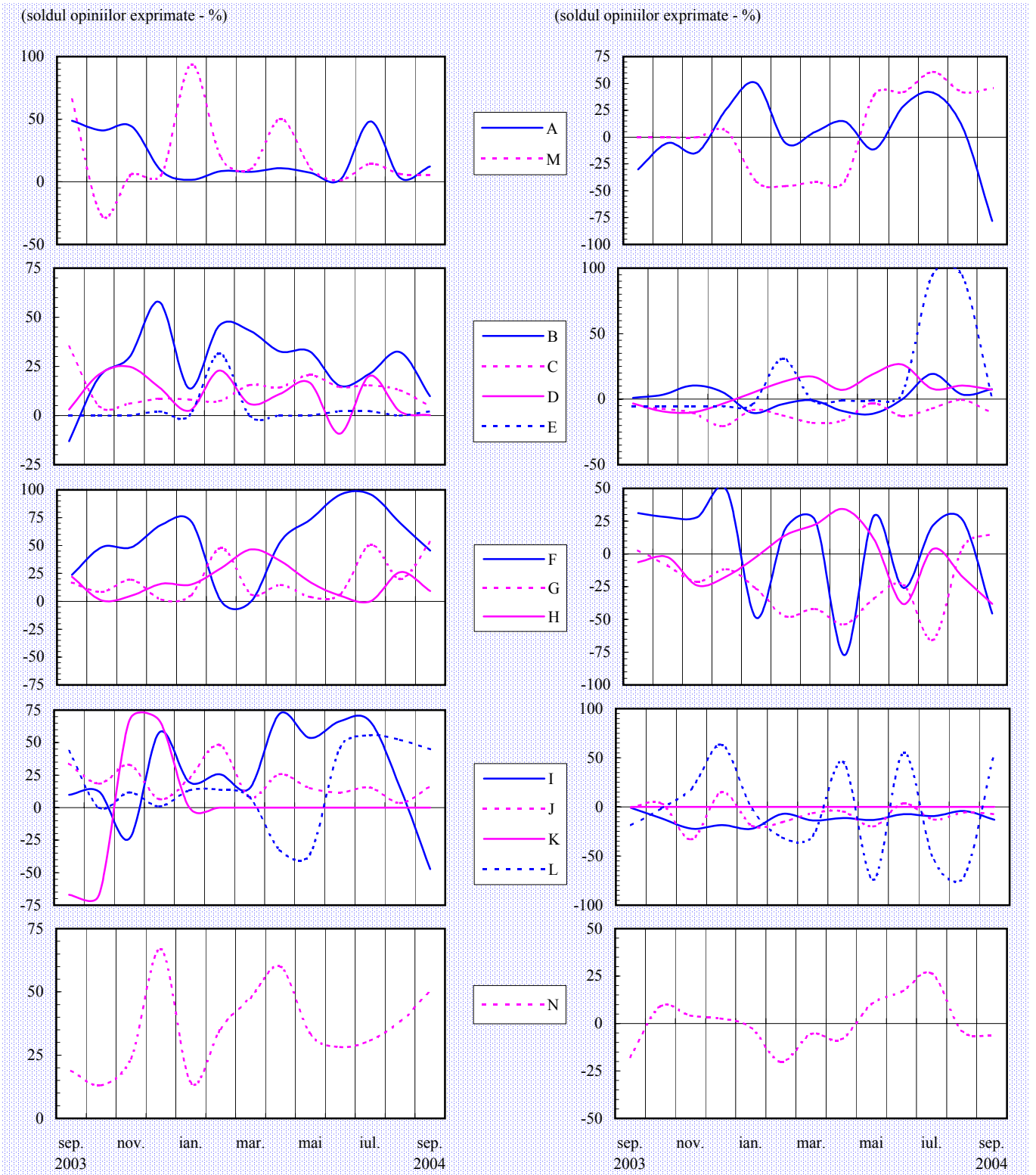
Tendența preconizată a producției

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Tendința prețurilor de producție

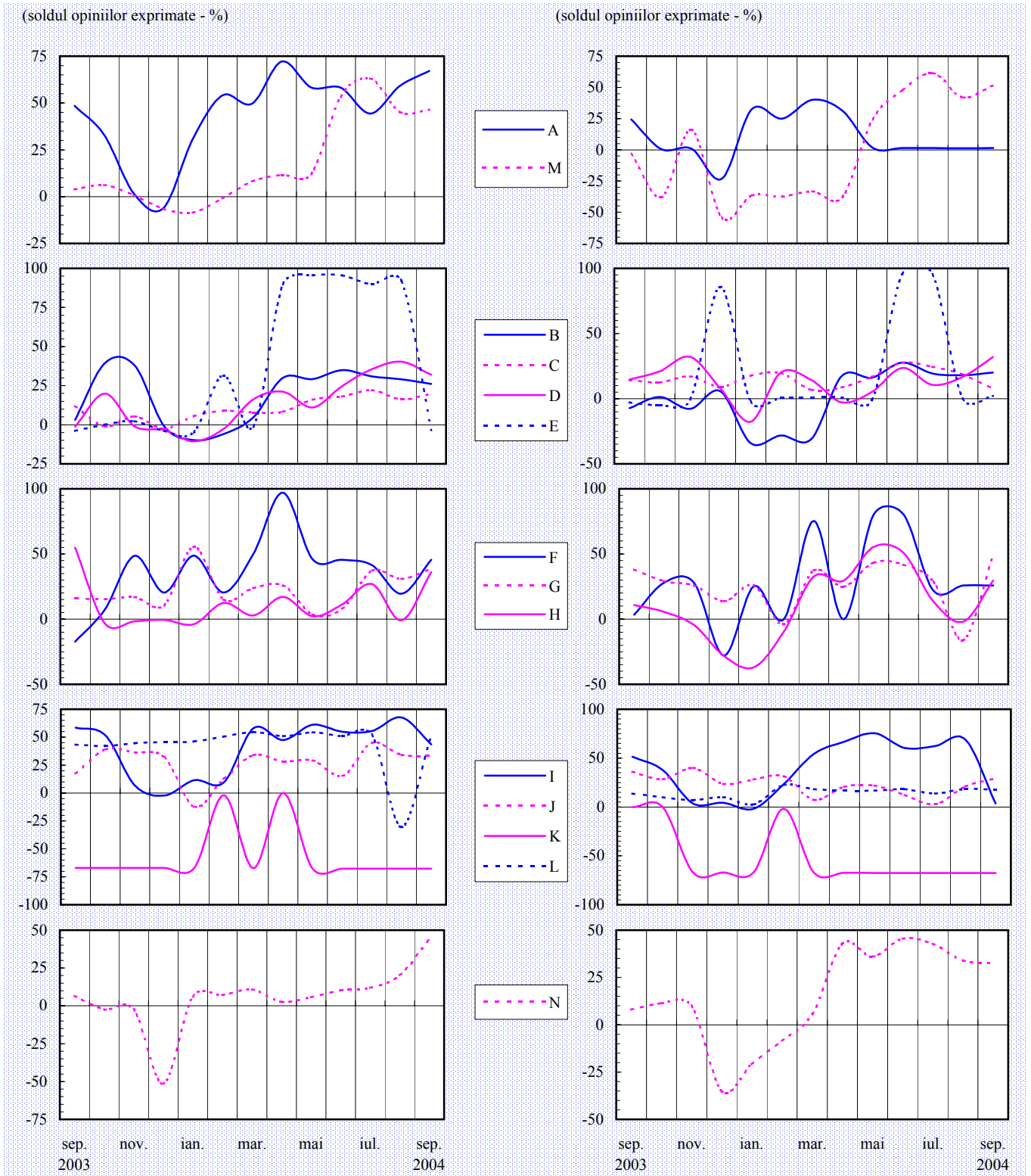
Evaluarea stocurilor de produse finite

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea investițiilor

Evaluarea ratei profitabilității

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor Băncii Naționale a României și cuprinde un eșantion național de peste 380 unități industriale și de construcții, selectate astfel încât să fie reprezentative pentru economia județelor și, de preferință, să fie diferite ca dimensiune și profil.

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

A - extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive;

B - alimentară și băuturi; produse din tutun;

C - textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte;

D - prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier;

E - edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport;

F - prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari;

G - chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice;

H - materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței;

I - metalurgie; construcții metalice și produse din metal;

J - mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice;

K - mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie;

L - mijloace de transport;

M - producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă;

N - construcții.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat, etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru a asigura omogenitatea datelor, eșantionul de întreprinderi se menține pe timp de minimum 12 luni calendaristice.

Pentru agregarea datelor la nivel național se folosesc trei criterii de ponderare, și anume: cifra de afaceri, numărul de personal la data de 31 decembrie a anului anterior și numărul de personal în luna anterioară efectuării sondajului.

N o t ă

*Redactarea buletinului a fost finalizată la data de 23 septembrie 2004.
Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele Băncii Naționale
a României, redactarea și tehnoredactarea buletinului au fost realizate de
Direcția Studii și Publicații, tel. 021/312.43.75, fax 021/314.97.52.
Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări
este permisă numai cu indicarea sursei.*

internet: <http://www.bnro.ro>